

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Inspectie archeologisch depot Huis van Hilde

Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

In stand houden depot

*Zorg voor een goede
aanlevering*

*Zorg voor een verantwoorde
opslag*

*Houd vondsten, monsters
en documentatie voor
iedereen toegankelijk*

2026

Missie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	6
Aanleiding inspectie	6
Aanpak inspectie	6
Schets archeologisch depot	7
Leeswijzer	7
1 In stand houden van een depot	8
1.1 Bevindingen	8
1.2 Conclusies	9
1.3 Aanbevelingen	9
2 Goede aanlevering	10
2.1 Bevindingen	10
2.2 Conclusies	11
2.3 Aanbevelingen	12
3 Verantwoorde opslag	13
3.1 Bevindingen	13
3.2 Conclusies	14
3.3 Aanbevelingen	14
4 Toegankelijkheid	15
4.1 Bevindingen	15
4.2 Conclusies	16
4.3 Aanbevelingen	16
Bronnen	17
Verklarende woordenlijst	18

Foto: Leren schoenen in het organisch depot

Samenvatting

De provincie Noord-Holland houdt een depot in stand waarin archeologische vondsten, monsters en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie, aangetroffen bij opgravingen binnen de provincie, worden opgeslagen op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Dit concludeert de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (Inspectie) na inspectie van het Huis van Hilde in Castricum op 28 oktober 2025.

Huis van Hilde is het publiekelijk toegankelijke archeologiemuseum van de provincie Noord-Holland. Het viel de Inspectie op dat er heel veel gedaan wordt aan publieksbereik en dat er veel oog is voor het behoud van de in het depot opgeslagen vondsten. In contrast hiermee staat de aanzienlijke achterstand in registratie van projecten waardoor een deel van de collectie juist minder goed toegankelijk is.

De Inspectie heeft tijdens de inspectie van Huis van Hilde een aantal bevindingen gedaan. Het gaat onder meer om:

- Een aanzienlijke achterstand in registratie van projecten, mede door beperkte capaciteit.
- Er zijn verbeteringen in proces, controle en vastlegging nodig.
- Er vindt geen controle plaats op duurzame opslag van digitale projectdocumentatie in een e-depot.

De Inspectie doet daarom onder andere de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor voldoende formatie van het archeologisch depot voor het uitvoeren van de wettelijke taken.
- Borg de duurzame toegankelijkheid van de gedeponeerde digitale projectdocumentatie door het aanwijzen van een e-depot of door het controleren van het deponeren bij een e-depot door certificaathouders.
- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstanden van de documentatie met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer welke achterstand is weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.
- Zorg voor een procedure om periodiek de condities in de verschillende depotruimten te monitoren. Houdt controles, afwijkingen en hoe daarop gehandeld is bij in een logboek.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om alle kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.
- Zorg voor een procedure voor het tussentijds controleren van de conditie van de bruiklenen.

Inleiding

Aanleiding inspectie

Alle vondsten die afkomstig zijn van een archeologisch onderzoek worden bewaard in een depot, samen met de bijbehorende documentatie. Hierdoor blijft het archeologisch erfgoed een bron voor onderzoek door wetenschappers, amateurarcheologen en andere geïnteresseerden. Het is daarom niet alleen belangrijk dat deze vondsten en documentatie langdurig behouden blijven, maar ook dat ze toegankelijk zijn en blijven.

De verantwoordelijkheid voor het in stand houden van archeologische depots is primair bij de provincies belegd.¹ Gemeenten kunnen aan de provincie toestemming vragen om vondsten die binnen hun grenzen zijn gedaan te bewaren in een eigen depot.² Conform de Erfgoedwet moeten de vondsten, en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie en rapporten³, in deze depots worden opgeslagen op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: de Inspectie) heeft de wettelijke toezichttaak ten aanzien van het in stand houden door deponhouders van deze archeologische depots waarin vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die vanuit het oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

Het toezicht op de archeologische depots bestaat uit een tweejaarlijkse monitor en een periodieke inspectie van de depotlocatie. De laatste fysieke inspecties waren in de periode 2016-2018. Het duurzaam beheer van vondsten, de (digitale) toegankelijkheid van documentatie en de juiste bewaarcondities van bepaalde materiaalcategorieën zijn als risico gesignaleerd.⁴ Daarom gaat de Inspectie in 2025 alle provinciale archeologische depots inspecteren om te onderzoeken in hoeverre zij voldoen aan de wet- en regelgeving. Op een later moment volgen de inspecties van de gemeentelijke depots.

Aan de hand van de inspecties van de provinciale archeologische depots wordt in het eerste kwartaal van 2026 een themarapport opgesteld waarin een algemeen beeld geschetst wordt over het behoud en de toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie door deze depots.

Aanpak inspectie

De Inspectie heeft de open norm uit de Erfgoedwet uitgewerkt in een toetsingskader met criteria waaraan ten minste moet zijn voldaan en indicatoren om dit aan te tonen.⁵ Bij het uitwerken van de criteria en indicatoren heeft de Inspectie aansluiting gezocht bij de in het archeologische veld bekende en gedragen Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), specifiek in KNA protocol 4010

¹ Artikel 5.8 lid 1 Erfgoedwet

² Artikel 5.8 lid 2 Erfgoedwet

³ Artikel 5.9 lid 1 Erfgoedwet

⁴ Op basis van de gesignaleerde risico's uit de risicoanalyse en relevante belangen en ontwikkelingen is de Inspectie voor het Werkprogramma 2025-2026 tot een prioritering gekomen.

⁵ Toetsingskader archeologische depots

Depotbeheer.⁶ Deze norm is door het archeologische veld opgesteld en door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen.⁷ Per 1 april 2024 is versie 4.2 de vigerende versie.

Voor de beoordeling van het in stand houden van een archeologisch depot heeft de Inspectie op basis van de volgende bronnen en activiteiten informatie verzameld en geanalyseerd:

- Aanbevelingen en opvolging van de vorige inspectie;
- Beantwoording van de vragenlijst van de monitor *Archeologische depots 2023-2024* van de Inspectie;
- Inzage in documenten over het in stand houden van het archeologisch depot, zoals beleidsdocumenten, mandaatbesluiten, jaarverslagen en richtlijnen;
- Gesprek op 28 oktober 2025 met de directeur van Huis van Hilde, de depotbeheerder en een depotmedewerker.
- Een bezoek aan het archeologisch depot in Castricum.

De inspectie werd uitgevoerd door twee inspecteurs.

Schets archeologisch depot

De totale archeologische collectie van de provincie Noord-Holland telt enkele miljoenen vondsten. Uit alle periodes van de Noord-Hollandse geschiedenis is materiaal aanwezig in Huis van Hilde in Castricum. Een klein deel van deze collectie is te zien in de museale opstelling van Huis van Hilde. Een deel van de collectie onderwaterarcheologie is in langdurige bruikleen gegeven en wordt tentoongesteld in museum Kaap Skil op Texel.

Huis van Hilde heeft als primaire taak het houden van een archeologisch depot. Daarnaast heeft Huis van Hilde een volwaardige, museale publieksfunctie; sinds 2021 is de officiële museumstatus toegekend. Het gebouw bestaat uit twee delen: een open gedeelte dat voor de bezoeker is en een 'gesloten' gedeelte van 1560 vierkante meter dat als depot is ingericht. Hier wordt de collectie bewaard onder de meest optimale omstandigheden. Om de temperatuur zo constant mogelijk te houden is het dak van de depotruimten bedekt met een bufferende laag grond met beplanting.

De gemeenten Alkmaar, Amsterdam, Haarlem, Hoorn en Zaanstad beschikken over een eigen archeologisch depot.

Leeswijzer

Dit inspectierapport volgt het toetsingskader door de norm over vier afzonderlijke hoofdstukken te verdelen: (1) het in stand houden van een archeologisch depot, (2) de zorg voor een goede aanlevering, (3) de zorg voor een verantwoorde opslag en (4) het voor een ieder toegankelijk houden van vondsten, monsters en documentatie. Ieder hoofdstuk begint met de norm, gevolgd door de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

In het deponeringsproces komen een aantal begrippen voor die in een verklarende woordenlijst aan het eind van dit rapport worden uitgelegd.

⁶ KNA protocol 4010 Depotbeheer

⁷ Artikel 2.b, sub 6, Regeling Erfgoedwet archeologie

1 In stand houden van een depot

Voor het in stand houden van een archeologisch depot moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan zodat archeologische vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die uit oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Een goed functionerend depot vraagt om ruimte, deskundigheid en voldoende personeel en middelen.

1.1 Bevindingen

Beleid

De Inspectie constateert dat de provincie Noord-Holland beschikt over actueel beleid voor het in stand houden van een archeologisch depot. In het *Beleidskader Erfgoed en Cultuur* (december 2021) is vastgelegd dat het een provinciale taak is een provinciaal archeologisch depot in stand te houden. Het archeologisch depot is ondergebracht in archeologiemuseum Huis van Hilde in Castricum. Het beheer en management van Huis van Hilde zijn een belangrijk onderdeel van het provinciaal archeologiebeleid zoals in het beleidskader staat.

De collectie en bijbehorende documentatie zijn toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek en publiek. De provincie zet sterk in op de educatieve en museale aspecten van de archeologie. In Huis van Hilde worden alle topvondsten getoond in een permanente tentoonstelling.

Locatie

Huis van Hilde is gebouwd op een makkelijk met het openbaar vervoer toegankelijke plek (aan intercitystation Castricum). Het is een groot, modern ogend gebouw dat aansluit bij het aangrenzende duinlandschap. Het grootste deel van de ca. 4.000 m² vloeroppervlak is in gebruik als depot. Circa 20% van het oppervlak van het gebouw is gewijd aan een publiekstaak. Hier zijn een permanente tentoonstelling over de archeologie en de bewoningsgeschiedenis van Noord-Holland, tijdelijke presentaties, een ArcheoLab met een educatief programma voor het onderwijs, een winkel en een restaurant.

Organisatie

De directeur Huis van Hilde is gemandateerd voor het houden van een depot, waarbij circa een derde van de werktijd naar werkzaamheden voor het depot gaat (0,3 fte). Naast de depotbeheerder (1 fte) zijn er 6 depotmedewerkers (5,3 fte) werkzaam voor het depot. De depotbeheerder gaf tijdens het gesprek aan dat er drie vrijwilligers en gemiddeld vier stagiaires per jaar voor het depot werken.

Tijdens de inspectie gaf de directeur aan dat de achterstanden in registratie oplopen. Daarom is om uitbreiding van de formatie gevraagd. Dit verzoek om

uitbreiding is opgenomen in de *Kaderbrief 2026* zodat per 1 januari 2026 de formatie kan worden uitgebreid.

Financiën

In het financiële kader bij het *Beleidskader Cultuur en erfgoed 2022-2025* zijn het beheer van Huis van Hilde en het archeologische depot opgenomen als twee aparte budgetten. Onder het organisatorisch beheer van Huis van Hilde valt volgens de directeur de bedrijfsvoering. Beheer van het gebouw en de personeelskosten zijn niet opgenomen in de begroting want dit valt onder Concern.

Het budget voor het archeologisch depot is volgens de depotbeheerder alleen voor operationele zaken. Voor de Inspectie is de exacte begroting voor het houden van een depot, ook na navraag, niet duidelijk geworden. Door directeur en depotbeheerder kon tijdens het gesprek niet duidelijk worden aangegeven of het begrootte budget voldoende is voor het uitvoeren van de wettelijke taken. Het budget voor het archeologisch depot wordt, in tegenstelling tot het budget voor beheer Huis van Hilde, niet jaarlijks geïndexeerd.

1.2 Conclusies

De provincie Noord-Holland beschikt over beleid voor het in stand houden van een archeologisch depot. Ten tijde van de inspectie bleek er onvoldoende deskundig personeel voor het uitvoeren van de wettelijke taken. De Inspectie ziet hierin een risico. Dit beeld wordt versterkt door de aanzienlijke achterstanden in registratie (zie hoofdstuk 2).

1.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor voldoende formatie van het archeologisch depot voor het uitvoeren van de wettelijke taken.

2 Goede aanlevering

Een goede aanlevering aan en plaatsing in het archeologisch depot waarborgt duurzaam behoud en toekomstige toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie.

2.1 Bevindingen

Eisen aan aanlevering

De eisen uit KNA protocol 4010 voor het aanleveren van vondsten, monsters en documentatie zijn leidend bij het PADZH. De provincie Noord-Holland stelt aanvullende aanleververeisen aan deponering. Deze hebben vooral betrekking op de wijze van verpakken van vondsten en monsters en eisen aan conservering.⁸

Aanleverprocedure

Door de depotbeheerder is een toelichting gegeven op de aanleverprocedure. Deze procedure is ook opgenomen in de *Aanvullende voorwaarden deponering*. Het deponeren van archeologische vondsten, monsters en documentatie begint met contact via telefoon of mail tussen certificaathouder en depotbeheerder. Door de certificaathouder wordt voorafgaand aan de aanlevering een aantal administratieve gegevens van het project doorgegeven en een indicatie van de hoeveelheid materiaal/verpakkingseenheden. De documentatie wordt meestal online aangeleverd maar af en toe ook nog via fysieke datadragers. Als de documentatie in orde is, ontvangt de certificaathouder een bevestiging van het depot waarna een afspraak wordt gemaakt om de vondsten aan te leveren.

Sinds kort is het ook mogelijk via de Pakbon aan te leveren bij Huis van Hilde. Uit de monitor *Archeologische depots 2023-2024* blijkt dat door de provincie Noord-Holland opdracht is gegeven een applicatie te ontwikkelen voor het automatisch binnenhalen van pakbongegevens in TMS. Volgens de depotbeheerder bevat de pakbon veel velden met een 'vrije' invoer. Een nabewerking van de aangeleverde data is onvermijdelijk om vervuiling van het eigen systeem te voorkomen. De aanlevering verloopt in de meeste gevallen digitaal, zo gaf de depotbeheerder aan. Na goedkeuring wordt alle digitale documentatie verwerkt in TMS.

Het provinciaal depot accepteert alleen materiaal dat uitgewerkt is en waarvan een standaardrapportage is opgemaakt conform de KNA. Bij de aanlevering wordt door de depotbeheerder gecontroleerd of alles aanwezig is. Indien aanwezig wordt het organische materiaal en de metalen vondsten apart gezet. Hierna volgt een steekproefsgewijze controle op schimmel en conservering. Als er bij deze controle wordt geconstateerd dat vondsten schimmel bevatten of niet goed zijn geconserveerd dan moet het materiaal terug naar de certificaathouder. Dit komt volgens de depotbeheerder maar weinig voor.

⁸ De *Aanvullende voorwaarden deponering* zijn te raadplegen op de website van de provincie Noord-Holland.

Door achterstanden in registratie komt de depotbeheerder er soms pas later achter dat er iets mis is gegaan bij de aanlevering van vondsten en monsters.

Digitale projectdocumentatie

De digitale projectdocumentatie wordt opgeslagen in TMS. De deponering van de projectdocumentatie bij een e-depot is volgens de depotbeheerder de verantwoordelijkheid van de certificaathouder. Hij controleert niet of dit ook daadwerkelijk gebeurt. De provincie Noord-Holland heeft geen aangewezen e-depot.

Conservering

Na de eerste, steekproefsgewijze controle op schimmel en conservering van de vondsten bij binnenkomst, wordt bij de registratie van vondsten in TMS ook naar het conserveringsrapport gekeken. Het conserveringsrapport wordt in TMS gekoppeld met het betreffende object.

Niet-accepteren aanlevering

De aanleveringen van de documentatie gaat meestal goed. Een paar keer per jaar is er een probleem volgens de depotbeheerder. Bij de aanlevering van vondsten en monsters en vondsten gaat het relatief vaker fout, maar ook dan komen grote problemen maar zelden voor.

Deselectie

Volgens de depotbeheerder wordt er regelmatig contact met hem opgenomen over deselectie van vondsten. Dat gebeurt na afloop van het veldwerk maar voor deponering. Met 90% van de selectievoorstellen gaat hij akkoord.

Gedeselecteerde vondsten moeten van de depotbeheerder vernietigd worden om te voorkomen dat dit materiaal gaat rondzwerven en via bijvoorbeeld amateurarcheologen weer bij het depot terecht komt. Deselectie en vernietiging van het materiaal wordt vastgelegd in TMS.

Achterstanden in registratie

In de monitor Archeologische depots 2023-2024 was aangegeven dat er een registratieachterstand is van circa 2.000 verpakkingseenheden. Tijdens het gesprek met de depotbeheerder werd bevestigd dat er achterstanden in registratie zijn: alleen de vindplaats is geregistreerd in TMS maar er is geen registratie op doos- en objectniveau. De depotbeheerder verklaarde dat hij nog bezig is met een plan voor het wegwerken van de achterstanden.

2.2

Conclusies

Alle digitaal aangeleverde projectdocumentatie hoort conform de KNA bewaard te worden in een aangewezen e-depot, om zo duurzame toegankelijkheid van deze informatie te borgen. De provincie Noord-Holland heeft geen e-depot aangewezen waardoor de certificaathouder zelf kan bepalen bij welk e-depot de projectdocumentatie wordt aangeleverd. Waar en of dit ook daadwerkelijk gebeurt, wordt niet gecontroleerd door de depotbeheerder.

De projectdocumentatie wordt ook aangeleverd bij Huis van Hilde. Hier wordt TMS gebruikt voor de opslag van de projectdocumentatie. De Inspectie ziet een risico voor de duurzame toegankelijkheid van digitale projectdocumentatie vanwege het ontbreken van een controle op deponering in een e-depot door certificaathouders. Het door Huis van Hilde gebruikte systeem TMS voldoet niet als e-depot.

| | | | | | | |

Door aanzienlijke achterstanden in registratie is een aantal archeologische onderzoeken niet of niet voldoende ontsloten. De vondsten en monsters van deze onderzoeken zijn mogelijk niet uitgewerkt en/of geconserveerd. Doordat er geen plan is opgesteld voor het volledig wegwerken van deze achterstand ziet de Inspectie een risico voor het duurzaam behoud en de toegankelijkheid van deze archeologische onderzoeken.

2.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Borg de duurzame toegankelijkheid van de gedeponeerde digitale projectdocumentatie door het aanwijzen van een e-depot of door het controleren van het deponeren bij een e-depot door certificaathouders.
- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstanden van de documentatie met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer welke achterstand is weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.

3 Verantwoorde opslag

Een verantwoorde opslag zorgt ervoor dat de conditie van vondsten, monsters en documentatie zo stabiel mogelijk blijft en eventuele calamiteiten voorkomen dan wel geminimaliseerd kunnen worden.

3.1 Bevindingen

Opslagcapaciteit

Tijdens de inspectie is een visuele controle van de verschillende depotruimten uitgevoerd, waarbij is vastgesteld dat er voldoende opslagruimte beschikbaar is. De inschatting van de depotbeheerder bevestigde dit, waarbij hij aangaf dat het mogelijk is dat binnen drie tot vijf jaar het organisch- en het metaaldepot vol komen te zitten. Dit kan eventueel opgelost worden met een herindeling.

Opslagruimten

Huis van Hilde beschikt over verschillende depotruimten: een bufferopslag voor nieuwe aanleveringen en een algemene depotruimte, beide met minimale condities, een depotruimte met relatief droge condities (metaaldepot), een depotruimte met relatief vochtige condities (organisch depot) en een ruimte voor de opslag van documentatie. In de verschillende depotruimten worden iedere vijftien minuten (automatisch) de klimaatcondities gemeten. Als de klimaatcondities niet binnen de marges vallen gaat er een alarm af.

In het gesprek kwam naar voren dat de klimaatinstallaties tegen het eind van hun levensduur zitten. De depotbeheerder gaf aan dat er twee meetsystemen zijn: een gebouwensysteem en een mobiel systeem dat elk kwartier een meting doet en dit opslaat in de cloud.

Calamiteitenplan

Huis van Hilde beschikt over een vastgesteld Collectiehulpverleningsplan (CHV-plan) uit 2016. Tijdens de inspectie bleek dat een nieuwe versie in concept beschikbaar is. Deze versie (0.2, november 2024) is nagestuurd. Naast het vaststellen van het concept CHV-plan, moet er ook een organisatie worden opgezet die verantwoordelijk is voor het trainen van medewerkers van het CHV-team. De trainingen en oefeningen zouden volgens het *Plan van Aanpak Huis van Hilde* in 2025 plaatsvinden. Pas daarna kan het CHV-plan volgens de depotbeheerder geïmplementeerd worden. Ten tijde van de inspectie waren er nog geen medewerkers aangewezen voor het volgen van de trainingen.

Bij het in beeld brengen van de mogelijke risico's voor de collectie is enerzijds uitgegaan van tien schadefactoren en anderzijds van factoren die voortkomen uit de collectie zelf, het gebouw, aanwezige apparatuur, algeheel onderhoud en de directe omgeving van het museumgebouw.

Controle op achteruitgang vondsten

De achteruitgang van kwetsbare vondsten wordt volgens de depotbeheerder regelmatig gecontroleerd. Hier is echter geen vaste procedure voor. De depotbeheerder verklaarde dat het lastig was om vaste controles van kwetsbare vondsten te organiseren. Een eventueel geconstateerde achteruitgang van de conditie van het kwetsbare materiaal wordt vastgelegd in TMS.

Als er een probleem wordt vastgesteld m.b.t. tot kwetsbare vondsten wordt dit in TMS geregistreerd. Er wordt een restaurator gezocht om de situatie op te lossen.

Opslag digitale informatie

De digitale projectdocumentatie wordt opgeslagen in TMS. Hiervan wordt dagelijks een back-up gemaakt bij de softwareleverancier van TMS. Alle data van fysieke datadragers zijn overgezet naar TMS. De fysieke datadragers worden bewaard in het metaaldepot.

3.2 Conclusies

Klimaatinstallaties zijn aan het eind van hun levensduur. Dit kwam zowel uit het gesprek naar voren als uit de risicoanalyse voor het CHV-plan. Een plan voor het vervangen van de klimaatinstallaties is er niet.

De klimaatcondities in de verschillende depotruimten worden regelmatig gecontroleerd via het systeem van het onderhoudsbedrijf maar een vaste procedure ontbreekt. De automatisch uitgelezen waarden worden opgeslagen. De controles, gesignaleerde afwijkingen en hoe vervolgens is gehandeld wordt niet vastgelegd in een logboek.

De veiligheidsrisico's voor de collectie zijn in 2024 in beeld gebracht. Doordat het CHV-plan, waar de risicoanalyse onderdeel van uitmaakt, niet is vastgesteld wordt er niet conform dit plan gehandeld. Periodieke controles op de achteruitgang van kwetsbare vondsten worden regelmatig uitgevoerd, maar een vaste procedure hiervoor ontbreekt. De Inspectie ziet een risico dat er niet tijdig of juist gehandeld wordt bij achteruitgang in kwaliteit van de collectie of een calamiteit.

3.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Zorg tijdig voor nieuwe (klimaat)installaties en werk een scenario uit voor het geval het einde van de levensduur van de (klimaat)installaties eerder is bereikt.
- Zorg voor een procedure om periodiek de condities in de verschillende depotruimten te monitoren. Houdt controles, afwijkingen en hoe daarop gehandeld is bij in een logboek.
- Zorg dat het geactualiseerde CHV-plan in 2026 wordt vastgesteld en geïmplementeerd.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om alle kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.

4 Toegankelijkheid

Vondsten, monsters en documentatie zijn duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek, nu en in de toekomst, en voor andere geïnteresseerden (amateurarcheologen, publiek, bruikleen).

4.1 Bevindingen

Standplaatsregistratie

Huis van Hilde maakt voor de standplaatsregistratie gebruik van TMS.

Van de vijf projecten, willekeurig door de Inspectie geselecteerd uit Archis, voor een controle op standplaatsregistratie, bleken twee projecten niet in het systeem te zitten. Deze waren nog niet aangeleverd aan het depot. De overige drie projecten zaten in de werkvoorraad. De verpakkingseenheden van de drie projecten uit de werkvoorraad konden in de algemene depotruimte terug gevonden worden. Deze verpakkingseenheden krijgen pas een sticker van het depot met de volgens de KNA verplichte informatie zodra ze volledig verwerkt zijn of wanneer verpakkingseenheden worden uitgeleend.

Ter plekke is door de Inspectie een zesde project geselecteerd uit Archis. Van dit project konden de verpakkingseenheden terug gevonden worden in de algemene depotruimte, het metaaldepot en het organisch depot. De verpakkingseenheden bevatten de juiste informatie.

Digitale toegankelijkheid

Via TMS kan geraadpleegd worden welke projecten en vondsten er in Huis van Hilde gedeponereerd zijn. Het systeem is echter niet openbaar toegankelijk. Via de website van de provincie Noord-Holland kunnen bijna 18.000 vondstrecords doorzocht worden. Deze collectie is ook terug te vinden op de platforms Collectie Nederland en Europeana.

Bruiklenen

Op de website van de provincie Noord-Holland staat dat musea en andere culturele organisaties bij het organiseren van tentoonstellingen een bruikleenverzoek kunnen indienen. Vondsten in de permanente tentoonstelling in Huis van Hilde worden niet uitgeleend.

De bruikleenvoorwaarden staan ook op de website, met daarin de melding dat een bruikleen tussentijds geïnspecteerd kan worden. Deze tussentijdse inspecties worden niet uitgevoerd. De depotbeheerder verklaarde dat hij hier geen tijd voor heeft. Omdat geen voorwerpen worden uitgeleend aan partijen die niet geschikt zijn, wordt de noodzaak voor een tussentijdse inspectie niet gezien door de depotbeheerder. Hij gaat er vanuit dat de bruikleennemers zich aan de overeenkomst met Huis van Hilde houden.

Overige publieksactiviteiten

Huis van Hilde is hét archeologiemuseum van Noord-Holland. Een deel van het gebouw is ingericht voor een publiekstaak. Onderdeel van Huis van Hilde zijn een permanente tentoonstelling over de archeologie en de bewoningsgeschiedenis van Noord-Holland, tijdelijke presentaties, een ArcheoLab met een educatief programma voor het onderwijs, een winkel en een restaurant. Het Noord-Hollandse archeologische erfgoed wordt daarmee behouden, ontsloten en zichtbaar gemaakt voor zowel vakspecialisten als het geïnteresseerde publiek.

4.2 Conclusies

De provincie Noord-Holland houdt vondsten, monsters en documentatie duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek. Er wordt niet gecontroleerd of documentatie in een e-depot zoals DANS is gedeponereerd, waardoor documentatie mogelijk minder toegankelijk is voor andere geïnteresseerden.

Huis van Hilde heeft een duidelijke publieksfunctie, waarmee de archeologische collectie Noord-Holland en bijbehorende documentatie goed ontsloten is voor publiek. Om de collectie nog toegankelijker te maken zijn bijna 18.000 objecten te bekijken in een online database. Deze objecten zijn beschikbaar voor bruikleen. De Inspectie constateert dat een tussentijdse controle op achteruitgang van de in bruikleen gegeven objecten ontbreekt.

4.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een procedure voor het tussentijds controleren van de conditie van de bruiklenen.

Bronnen

Gesprekspartners

Functie
Directeur Huis van Hilde
Depotbeheerder
Depotmedewerker

Geraadpleegde documenten

Document
Beleidskader erfgoed en cultuur (december 2021)
Coalitieakkoord 2023-2027, Verbindend vooruit!
Museaal beleidsplan 2021-2024 (juni 2020)
Museana 2024 (mei 2025)
Plan van Aanpak Huis van Hilde 2025
Kaderbrief voorstel (ongedateerd)
Kaderbrief 2026 (mei 2025)
CHV Huis van Hilde (november 2016)
CHV-plan Huis van Hilde (versie 0.2, november 2024)
Bedrijfsnoodplan Huis van Hilde 2020 (september 2021)
Ontruimingsplan Huis van Hilde (maart 2024)
Aanvullende voorwaarden deponering KNA 4.2 (ongedateerd)
Format bruikleenovereenkomst provincie Noord-Holland
Meetgegevens temperatuur en luchtvochtigheid depots (januari-oktober 2025)
Monitor Archeologische Depots 2023-2024 (Noord-Holland)
Inspectierapport Provinciaal Depot voor bodemvondsten Noord-Holland – Huis van Hilde te Castricum (definitief 06-11-2015)

Verklarende woordenlijst

ArcheoDepot – ArcheoDepot is een gemeenschappelijke data service voor archeologische depots in Nederland. Het fungeert als een centraal aanleveringsloket voor overheden en archeologische bedrijven (-> certificaathouders) om vondsten, monsters en documentatie van archeologische opgravingen digitaal te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken. Dit gebeurt met een Pakbon.

Axiell – Axiell is een softwarepakket voor collectiebeheer in musea en wordt soms ook in (archeologische) depots gebruikt.

Certificaathouder – Uitvoerders van archeologische opgravingen die beschikken over een certificaat

DANS – Data Archiving and Networked Services is het gezamenlijk instituut van KNAW en NWO voor het opslaan en bewaren van digitale datasets voor toekomstig gebruik. Zij is hiervoor gecertificeerd als repository (e-depot). DANS onderhoudt hiertoe digitale standaardformaten op basis van internationale standaarden en afspraken over o.a. onderhoud en wijzigingen van bestandsformaten. Dit volgt de meest actuele software en stand der (digitale) techniek.

E-depot – Een, minimaal conform de Data Seal of Approval (DSA), gecertificeerd depot voor duurzame opslag van digitale gegevens.

KNA – De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie bestaat uit een aantal protocollen die ieder een deel van het archeologisch werkproces beschrijven. De KNA-protocollen bevatten de minimale inhoudelijke en ambachtelijke eisen die worden gesteld aan archeologische werkzaamheden.

TMS – The Museum System is een softwarepakket voor collectiebeheer in musea en wordt soms ook in (archeologische) depots gebruikt.

Pakbon – Een gestandaardiseerde beschrijving (inhoudsopgave) van de projectdocumentatie en van de te deponeren vondsten en monsters van een archeologisch onderzoek. Bij digitale aanlevering bestaat de pakbon uit een xml-bestand conform SIKB protocol 0102.

Foto: Mouw van een jurk (Palmhoutwrak) in het organisch depot.

